

Európai megoldások a kieső bevételek és jövedelmek okozta károk enyhítésére

Az Európai Előadó-művészeti Munkaadók Szövetsége (Pearle*) körkérdéssel fordult tagszervezeteihez, hogy az egyes országok kormányai milyen intézkedéseket hoztak annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a munkahelyek megőrzését, valamint a bevétel nélkül maradt intézmények és előadóművészek támogatását. A kérdések három témát érintettek, úgymint milyen kormányzati intézkedésekkel számolnak az ágazat intézményeinek és szabadúszó munkavállalóinak megsegítése érdekében, a válság várható gazdasági hatásai az intézmények és a zenekarok működésére, valamint, hogy várhatóan mikorra számítanak a hagyományos üzemmód visszaállítására. Alábbi összeállításunk a válaszok alapján mutat be néhány példát a rendkívüli helyzetből adódó válság kezelésére.

Finnországban közvetlenül húsvét előtt született meg a döntés, hogy a hivatásos művelődési ágazat számára 40 millió eurós alapot hoz létre a finn kormány. Ezen túlmenően döntés született arról is, hogy a járvány okozta veszteségekért kárpótolják a *Veikkaust*, vagyis a finn szerencsejáték monopóliumot, ami meghatározó tényező a finnországi sport, kulturális, tudományos és ifjúsági ágazat állami támogatásában.

Ami a zenekarok és koncerttermek bevételeinek elmaradásából fakadó veszteségeket illeti, arról még nincs pontos számvetés, de mintegy 3 millió euróra tehető.

Néhány zenekar kamarazene felvételeket készít, illetve kamarazenét közvetít. Egyelőre nem tudni, mi lesz az idei nyári fesztiválokkal, de remélik, hogy szeptember elsején megnyílnak a koncerthelyszínek.

A **Cseh Köztársaságban** hasonló a helyzet, mint a többi országban. A politikusok rendkívül óvatosan ugyan, de megpróbálják támogatni a gazdaságot és az embereket.

Dániában a kormány minden tevékenységet teljes egészében támogat, még a lemondott fesztiválok kiadásainak egy részét is. Ezen felül a kormány további támogatásként 40 millió eurót fordít a kultúrára, ami az állami és regionális intézmények, valamint a független kulturális szektor között oszlik meg. Speciális támogatásban részesülnek az új technológiák, mint például a streaming. Az intézmények élhetnek a „rövidített munkaidő” rendszerével, amelyben a fizetés egy hányadát az állam vállalja át, míg a szabadúszó zenészek azonnali 1000 eurós havi támogatásban részesülnek.

Június 8-tól lehetőség van 50 főt meg nem haladó események megrendezésére, a további engedményekről még nincs információ. Az évadnak vége, és nagyon valószínű, hogy a nyári rendezvényeknek is.

Számos kezdeményezés jött létre a társadalom valamennyi szegmensének megsegítésére – bevételkiesés,

termelés kiesésből fakadó veszteség stb. A kulturális ágazatnak – bizonytalan kezdést követően – a támogatási csomagok számos változata áll rendelkezésre a különböző ágazatokban, annak felismeréseként, hogy az egyes intézmények nagyon különböző nehézségekkel szembesülnek.

Nagyon fontos az a csomag, ami a szabadúszó muzsikusokat támogatja. Az elmúlt 12 hónap bevételei, valamint a járvány megelőző intézkedések ideje alatt lemondott programok miatti bevételkiesés alapján az állam valamennyi muzsikust havonta 3500 eurós összeghatárig kárpótolja. 41 millió eurót tartalékolnak a színházaknak, múzeumoknak és a zenekaroknak a 2020-ban elszendvedett veszteségekért – a 2019. és a 2020. évi kimutatások alapján. Mindezek az intézkedések nagyon nagy bizalomra épülnek. A visszaéléseket ugyanakkor az összeg négyszeresével büntetik.

Nehéz megbecsülni, de a fenntartott 41 millió euróból mintegy 4.200.000 euró jut az öt regionális zenekaroknak, az öt állami együttesnek és kisebb kamarazenekarok egy részének. A Royal Theatre ettől függetlenül külön támogatásban részesül. Ami az újrainyitást illeti, május közepén kisebb felvételekre sor kerül, de a koncerttermek nem nyitnak ki szeptember 1. előtt.

Svájcban három fázisban határozták meg a gazdaság visszatérését a hagyományos üzemmódba. A koncerttermek újrainyításának dátumáról egyelőre nem döntöttek. A különösen nagy kockázatnak kitett munkavállalók védelme érdekében a Szövetségi Tanács módosította az érintett munkavállalói csoportok besorolását és az egyes kategóriákra vonatkozó egészségvédelmi rendelkezéseket. A munkáltatóknak kötelességük, hogy lehetővé tegyék a különösen nagy kockázatnak kitett munkavállalóknak, hogy távmunkában, otthonról dolgozzanak. Amennyiben a munkavégzéshez nélkülözhetetlen a munkavállaló fizikai jelenléte, akkor a munkáltató feladata, hogy gondoskodjon

a munkavállaló egészségének védelméhez szükséges biztonságos munkakörülmények megteremtéséről. A különösen nagy kockázatnak kitett munkavállaló azonban visszautasíthatja a munkahelyen történő munkavégzést, amennyiben úgy ítéli meg, hogy az egészségét tekintve túl nagy kockázattal jár. Amennyiben a munkavállaló sem a munkahelyén, sem otthonról nem végezhet munkát, akkor a munkáltató eltávozást biztosít számára, mialatt továbbra is fizetni köteles a munkabérét. A munkáltató azonban kérhet orvosi szakvéleményt, ami igazolja, hogy az adott munkavállaló számára a munkavégzés ténylegesen különösen nagy kockázattal jár.

Bulgáriában 2020. május 13-ig tartják fenn a járvány megelőző intézkedéseket. Szófiában azonban június végéig minden nyilvános rendezvény elmarad. Az állami kulturális intézmények (színházak, operaházak, zenekarok) – a Minisztertanács határozata szerint – a művészek alapbérének és társadalombiztosítási járulékának fizetésére támogatást kapnak a rendkívüli helyzet 2020. március 13-án történt elrendelésétől kezdve a következő hat hónapra.

A kulturális és művészeti ágazat önfoglalkoztató – független – művészei számára három minimálbért és két havi növekményt biztosítanak a rendkívüli helyzet kezdetétől annak lejárta után egy hónapig. (Bulgáriában a minimálbér 610 leva, összehasonlításként a kulturális szektorban az átlagfizetés 1213 leva.) Ebből azok az önfoglalkoztató művészek részesülhetnek, akiknek az elmúlt évben a bevallott havi jövedelme nem haladta meg az 1000 levát. A Társadalombiztosítási Intézet statisztikája szerint Bulgáriában 2200 önálló művész tevékenykedik. Közülük mintegy 50 százalék élhet ezzel a lehetőséggel. Azok a művészek, akiknek a havi jövedelme meghaladja ezt az összeghatárt, más támogatásból részesülhetnek. Tíz éves visszafizetési periódusra havi 1500 bolgár leva értékben részesülhetnek kamatmentes kölcsönben, de egyszerre csak egy támogatási formát vehetnek igénybe. A Szociális Politikák Minisztériuma „Melpomena” programjának keretében 230 állást őriznek meg az állami és városi színházakban, a zenei és más rendezvény-szervezőknél. A független szektor számára a Nemzeti Kulturális Alap és a Kulturális Minisztérium programjainak keretében további támogatások érhetők el projektek megvalósítására. Nem csak a projektek számát bővítik, hanem megvalósításuk határidejét is, annak érdekében, hogy a részt vevő csoportok nagyobb biztonságot élvezzenek. A szabályok mostantól lehetővé teszik a támogatás felhasználását a személyi kiadások 30 százalékára, illetve az adminisztratív költségek 10 százalékára is. A kulturális szervezetek számára lehetőség nyílik továbbá a munkahelyek megőrzésének 60:40 százalékos programjában való részvétellel, ami egyébként valamennyi ágazat számára nyitott. A megállapított minimálbér és a szociális járulékok 60

százaléka az államot terheli, míg 40 százalékot a munkáltató fizet.

Spanyolországban 2020. március 11. óta szüneteltetik a zenekarok a tevékenységét, amikor a rendkívüli hatalommal felruházott központi kormányzat rendkívüli helyzetet rendelt el. Mivel a legtöbb zenekar állami fenntartású, ezért megszorításokra számítanak. A rendkívüli helyzetet 2020. április 26-ig hosszabbították meg, de nyilvánvaló, hogy ha ez meg is szűnik, a társadalmi távolságtartás miatt a zenekarok nem kezdhetik meg azonnal működésüket. Az ágazat arra számít, hogy már csak szeptember elsejétől, az új évad kezdetétől folytathatják hagyományos működésüket, de erre vonatkozóan még nem kaptak semmilyen hivatalos megerősítést. A nemzeti kormány általános bértámogatást rendszeresített az önfoglalkoztató munkavállalók részére, amelynek keretében a szabadúszó muzsikusok némi támogatáshoz juthatnak, de még nem hoztak konkrét intézkedéseket a kulturális ágazatra vonatkozóan. A Kulturális és Sport Minisztérium létrehozott egy különbizottságot az előadó-művészeti és zenei terület képviselőivel való párbeszéd céljára, hogy meghatározzák a legsürgősebb teendőket az ágazat megsegítése érdekében. Ennek ellenére a kulturális miniszter bejelentette, hogy nem kerül sor speciális intézkedésekre a nemzeti kormány részéről a művészet és a kultúra területén, hanem csak általános intézkedéseket hoznak a válságban lévő társadalom egészének támogatására, hangsúlyozva az ország egészségügyi és szociális rendszerének kritikus helyzetét. Ez a bejelentés az előadó-művészeti szektor minden oldaláról heves tiltakozási hullámot indított el, aminek eredményeként a pénzügyi és gazdasági miniszterek a kulturális ágazattal való együttműködést ígérték, a szektort segítő speciális intézkedések lehetőségének közös felkutatására. Ezt követően a kulturális miniszter találkozott az autonóm tartományok képviselőivel, ami kiváltképpen fontos a zenekarok tekintetében, mivel azokat elsősorban a helyi és regionális kormányzatok finanszírozzák, majd a pénzügyi és gazdasági miniszter vett részt egy virtuális megbeszélésen a kulturális ágazat képviselőivel, többek között a Spanyolországi Szimfonikus Zenekarok Szövetségének képviselőivel is, a konkrét intézkedések megvitatására.

Néhány magánzenekar az ERTE-ben való részvételt (Foglalkoztatás Időszakos Szabályozásának Eszközei) választotta, ami jogi lehetőséget teremt arra, hogy a munkáltató mindaddig felfüggeszthesse a munkaszerződést amíg a rendkívüli helyzet fennáll. A foglalkoztatottak ekkor munkanélküli támogatást kapnak a kormánytól az alapfizetés 70 százalékáig, a munkaszerződés felfüggesztésének időtartamára.

Összeállította: Kaizinger Rita